

Memòries d'un filòleg norantí

JOAN VENY
Ed. Leonard Montaner
Palma 2022
184 pàgines

Definiria, per ser breu, l'autor d'aquestes memòries dient: «Veny, un enamorat de les paraules.» Val a dir que m'he inspirat per a aquesta expressió en l'epíleg de Ramon Solsona (inclòs en el llibre, p. 133-136), el qual, al seu torn, el treu del mateix Veny (cf. p. 135). En efecte, Joan Veny i Clar, nat a Campos (Mallorca) en 1932, després resident, uns quants anys, a Lleida i finalment afincat a Barcelona, ens va explicant la seva vida —tota ella dedicada professionalment a la filologia— però reblint contínuament la narració amb apunts sobre paraules o dites més aviat rares (dialectalismes, arcaïsmes, col·loquialismes...), sobre les quals forneix útils explicacions i sovint en dona l'etimologia (tema en què ha hagut d'esmenar-ne algunes de Coromines). Hom queda meravellat del munt de coses que ha arribat a fer: estudis, ensenyament, conferències, participació en congressos, labor en institucions, publicacions... Sobre aquest darrer aspecte, el llibre ofereix la seva bibliografia, que ocupa trenta-sis pàgines. Aviat és dit.

Per sort, en vida, la tasca de Joan Veny ja ha estat força reconeguda, com ara amb la Creu de Sant Jordi (1997), dos doctorats *honoris causa*, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2015) i moltes més distincions.

Una de les seves característiques personals és el bon caràcter, que no sempre es troba en les figures del camp filològic. El qui signa n'ha pogut gaudir un parell de vegades, constatant la veritat d'una afirmació que sobre ell havia fet un altre filòleg balear, Francesc de B. Moll: «és un dels casos en què es pot dir en tota veritat que la cara és el mirall de l'ànima» (p. 81). I, de fet, el volum inclou un repertori de fotografies en què això s'intueix.

Tornant al primer aspecte, Veny confessa: «A mi, m'ha seduït l'òxid de la llengua antiga, els colors dels dialectes, les meravelles de la creació literària [...]» (p. 128). I un xic després: «El vessant de la lingüística que m'ha apassionat [...] ha estat la variació dialectal, antiga i moderna, on es nota el paper de la geografia, de la història, de la vida social, de les forces creatives internes» (p. 129).

El volum és ben editat i no val la pena que hi assenyali les escasses deficiències de redacció que hi he trobat. Em limitaré a una: a la pàgina 6, cap al final, no hauria de dir *embalat* en lloc de *envelat*?

Per concloure, podem citar novament l'autor quan expressa els seus valors: «Paciència i treball, humilitat i ambició d'alta volada.» Valors, és clar, vàlids en tots els camps de l'activitat humana, però aplicats per ell especialment al camp filològic.■

JOSEP RUAIX I VINYET